

Обавештење за медије

Позивамо Вас да медијски испратите отварање изложбе коју Покрајински завод за заштиту природе отвара у сарадњи са Природњачког музеја из Београда:

„ПАЗИ, ОТРОВНО !!!“

Аутор изложбе: **др Ана Пауновић**, виши кустос

петак 27. септембар 2019. године у 12 часова.

Покрајински завод за заштиту природе
Радничка 20а, Нови Сад

На отварању изложбе ће говорити: др Слободан Пузовић, помоћник директора ПЗЗП,
др Милан Пауновић, директор Природњачког музеја и аутор др Ана Пауновић
модератор: др Оливер Фојкар

Изложба „Пази, отровно!“ је још једна необична изложба Природњачког музеја у Београду на којој ће бити представљен феномен отрова из природе као јединствене појаве у живом свету.

Употреба и злоупотреба отрова из природе одавно је укореењена у историји цивилизације. Многи записи још из старог века у свим тадашњим културама од месопотамијске, преко египатске, грчке и римске, до кинеске, сведоче о томе. Савремено доба, уз употребу хемије, фармације и медицине, донело је широку производњу и употребу разноврсних синтетичких отрова, који се користе у медицинске и фармацеутске сврхе.

На изложби ће бити представљене отровне врсте гљива, биљака и животиња (инсекти, стоноге, паукови, шкорпије, водоземци, гмизаваци, сисари). Биће изложени ретко излагани и необични експонати, у виду хербарских, таксидермијских и течних препарата и мулажа отровних биљака, животиња и гљива. Изложба објашњава појаву отрова у природи, њихов састав и начин деловања, деловање противотрова, као и феномен исхране појединих животиња другим отровним организмима.

Публици ће бити пружено неопходно знање за заштиту од отрова, превенцију интоксикације, као и савети како се понашати у случају контакта са отровним организмима и шта предузети против отрова медузе, паука, змије, шкорпије, раже, па чак и комарца.

Отрови су супстанце које доспевањем у организам изазивају низ реакција, ремете нормалне животне функције и узрокују пролазне или трајне иритације и оштећења, која у неким случајевима могу да доведу и до смрти. Иста супстанца може бити нешкодљива, па чак и лековита, уколико је дата у једној дози или на један начин, а отровна у другој дози или примењена на други начин. Отровност зависи од унете количине, концентрације, облика у коме је унета, начина уношења, отпорности организма и других чинилаца. Противотрови су супстанце које спречавају или поништавају дејство отрова, а неки противотрови су истовремено и отрови, па се морају пажљиво користити.

Отровне биљке се отровима бране од биљоједа, отровне животиње га користе за одбрану од предатора или за хватање плена, док код гљива још увек није јасна сврха отровности.

Отровне супстанце су широко распрострањене у природи и њихово коришћење и избегавање је усавршавано током еволуције живог света. Постоје животиње чији је еволутивни развој довео до способности да конзумирају чак и врсте које су отровне, да неутралишу њихове токсине или да су имуне на отров. Неки од једноставнијих организама, као што су на пример медузе, имају веома сложене механизме за синтезу и убризгавање отрова у плен.

Способност коришћења отровних супстанци за напад и одбрану у живом свету временом је постало сложено и веома разноврсно. Људи су истовремено фасцинирани и уплашени отровним биљкама, гљивама и животињама. Због тога не изненађује чињеница што од памтивека покушавају да проникну у тајне њихових отрова и боље упознају ова бића.

Многе јестиве биљке после дуготрајне употребе или у сировом стању могу да изазову физиолошке поремећаје (дуготрајна употреба чаја или кафе). Гљиве производе велики број метаболита, који осим токсичног, могу да имају и лековити ефекат, нарочито од значаја за човека, као што је стварање антибиотика (пеницилин, цефалоспорин и др.). Алкалоиди у многим биљкама користе се за лечење неких болести, али у већим количинама могу бити и токсични. Отров пчела може да буде отров и лек (антиреуматик, прихваћен у медицини). Отров паукова се у медицини испитује као лек против можданог удара или срчаних проблема. Змијски отров у прерађеној форми може да лечи, а и драгоцен је у производњи лекова против тумора, Алцхајмерове и Паркинсонове болести, па и дијабетеса. Једна компонента из змијског отрова користи се у козметичкој индустрији против бора.

Изложбу прати публикација “Пази отровно!”. Изложба ће бити отворена до 13. децембра 2019.

Особе за контакт:

Др Ана Пауновић, аутор, тел. 011 3442 149, моб. 063 10 80 703, ana.paunovic@nhmbeo.rs

Др Оливер Фојкар, ПР Завода, тел. 021 4896 326, моб. 066 381 510, oliver.fojkar@pzzp.rs

Радно време Природњачке изложбе је радним данима од 8 до 16 часова.

Улазнице: 100 дин. по особи за групне најављене посете.

Најава групних посета на телефон/факс: 021 4896 344, 021 4896 345 или е-поштом: posete.izlozbi@pzzp.rs

С поштовањем,

Покрајински завод за заштиту природе